

Styret i VARIG ORKLA FORSIKRING GJENSIDIG
Tverradkomsten 23
7300 ORKANGER

VÅR REFERANSE
23/13126

DERES REFERANSE

DATO
28.10.2024

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn 31. januar og 1. februar 2024 med Varig Orkla Forsikring Gjensidig (heretter omtalt Varig Orkla). Formålet med tilsynet var gjennomgang av foretakets system for styring og kontroll, risikoeksponering og kapitalisering.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 21. mai 2024 og styrets svar av 29. august 2024.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet:

1. STYRING OG KONTROLL

1.1 Overordnet styring og kontroll

1.1.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Risikostrategi mv.

Kapital- og beredskapsplan mv.

Finanstilsynet hadde flere spørsmål til tiltakene i foretakets beredskapsplan for kapitalisering og vektleggingen av tiltak rettet mot foretakets investeringer. Finanstilsynet spurte om Varig Orkla har reelle muligheter til å bedre solvenskapitaldekningen, gitt foretakets betydelige eksponering mot unoterte aksjer (aktive eierfond). Finanstilsynet ba styret vurdere om tiltakene i beredskapsplanen er egnede tiltak for å forhindre brudd med solvenskapitalkravet.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret vurderer at tiltakene og handlingsalternativene, i foretakets beredskapsplan for kapitalisering, gir tilstrekkelig tilgjengelig kapital til dekning av foretakets forsikringsforpliktelser, også i et vekstscenario. Finanstilsynet merker seg imidlertid at styret ser at det i større grad bør vurdere tiltak for å opprettholde tilstrekkelig solvenskapitaldekning og tar til etterretning at styret vil hensynta dette i revidering av beredskapsplanen for kapitalisering.

Finanstilsynet vurderte at salg av foretakets største eksponering i unoterte aksjer er tiltaket som vil ha den største effekten på foretakets solvenskapitaldekning, fordi denne investeringen utgjør en høy andel av foretakets samlede investeringer og foretakets kapitalkrav for markedsrisiko.

Finanstilsynet stilte spørsmål ved likviditeten i denne porteføljen i en kritisk markedsituasjon.

Finanstilsynet vurderte videre at risikoen knyttet til å kunne gjennomføre et slikt salg bør få en sterkere vekt i beredskapsplanen. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for hvilken

betydning realiseringsmulighetene for foretakets eierandeler vil kunne ha for Varig Orkla i en situasjon med svakere norsk økonomi.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret vurderer at et helt eller delvis salg av unoterte aksjer er realistisk, men at styret forventer at det vil ta noe tid. Styret viser til at foretaket har gjennomført en stresstest hvor en ser på konsekvensene for foretakets solvenssituasjon ved fullstendig bortfall av foretakets største portefølje i unoterte aksjer, der aksjen har markedsverdi lik null. Styret opplyser at verditapet medfører en kraftig reduksjon i aksjerisiko og konsentrasjonsrisiko gjennom prognoseperioden 2024 – 2028, og at solvenskapitalkravet reduseres kraftig etter diversifiseringseffekter over perioden. Foretaket vil på samme tid få et kraftig fall i tilgjengelig kapital som følge av verditapet, men ettersom utslaget i kapitalkravet er relativt større enn reduksjonen i tilgjengelig kapital, vil verdifallet samlet sett medføre en kraftig økning av foretakets solvenskapitaldekning over perioden.

Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning og ber styret oversende den oppdaterte beredskapsplanen for kapitalisering.

1.1.2 Organisering og ansvarsforhold

Daglig leder

Finanstilsynet fikk opplyst at daglig leder er den som følger opp utkontrakterte funksjoner og at både aktuar i første linje, aktuarfunksjonen og beregningen av foretakets kapitalkrav er utkontraktert. Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til flere svakheter knyttet til daglig leders ansvarsområder og områder som Finanstilsynet mener at daglig leder bør ha god kunnskap om.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret vurderer at daglig leder har tilstrekkelig kompetanse om kapitalforvaltning, kapitalkrav og forsikringstekniske avsetninger både i sin oppfølging av utkontrakterte oppgaver og i rollen som daglig leder.

Finanstilsynet viser til at Finanstilsynet har avdekket både beregnings- og rapporteringsfeil og derfor vurderer at oppfølgingen av foretakets utkontrakterte oppgaver ikke har vært tilstrekkelig. Finanstilsynet viser videre til at den som har ansvaret for oppfølgingen ikke kun må ha tilstrekkelig kompetanse, men også ha tilstrekkelig kapasitet og være bevisst at ansvar ikke kan utkontrakteres, se omtalen av utkontrakterte oppgaver senere i denne tilsynsrapporten. Finanstilsynet legger til grunn at styret vurderer hvilke tiltak som er nødvendige for å styrke foretakets styring og kontroll av utkontrakterte oppgaver.

Organisering av virksomheten

Retningslinjer og rutiner for utkontraktering

Foretaket må ha retningslinjer og rutiner som omfatter nødvendige risikovurderinger, overvåkning av at retningslinjene og rutineene etterlevs, samt hvilke tiltak som skal gjennomføres for å sikre at utkontraktert virksomhet drives forsvarlig og lovlig, jf. Finanstilsynets rundskriv 7/2021 (Veiledning om utkontraktering). Det bør fremkomme hvem som internt i foretaket har ansvaret for de nevnte punktene. Retningslinjene og rutineene bør sikre at sentrale beslutninger og grunnlaget for disse dokumenteres. Retningslinjene og rutineene bør være konkret tilpasset foretakets virksomhet og oppgavene som utkontrakteres. Retningslinjene og rutineene bør jevnlig vurderes og endres ved behov.

Finanstilsynet registrerte at Varig Orkla har etablert retningslinjer for utkontraktering, men viste til flere mangler i gjennomføringen av foretakets utkontrakterte oppgaver, som kunne tyde på utilstrekkelig oppfølging og kontroll. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret kommentere om Varig Orklas rutiner for utkontraktering er tilstrekkelige.

Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at styret mener at det på enkelte områder kan være hensiktsmessig med en mer detaljert beskrivelse av arbeidsfordelingen og de kontrollene som utføres. Finanstilsynet er ikke enig i styrets vurdering av at foretaket generelt hadde god oppfølging og kontroll med utkontrakterte tjenester og heller ikke at avdekke feil og mangler i all hovedsak er avgrenset til utkontrakteringen av solvenskapitalkravsberegninger. Finanstilsynet viser også til at solvenskapitalkravsberegningene er svært sentrale for et forsikringsforetak og at det derfor ikke er formildende om feil skulle vært avgrenset til disse beregningene. Finanstilsynet tar til etterretning fra styrets svar at foretaket i 2024 har iverksatt tiltak for å styrke den kvartalsvise kontrollen av solvenskapitalkravsberegningene og oppfølging av oppdragstakere.

Styring og kontroll med utkontraktert virksomhet

Utkontraktering er regulert i Finansforetaksloven § 13-4. Det betraktes som utkontraktering når et foretak velger å la en annen juridisk enhet utføre oppgaver på vegne av foretaket. Et forsikringsforetak har et selvstendig ansvar for å følge opp utkontraktert virksomhet. Det kan altså kun utkontrakteres oppgaver, men ikke ansvaret for utkontraktert virksomhet. Styret og ledelsen må allerede før en beslutning om utkontraktering tas, sikre at organisasjonen har tilstrekkelig kompetanse til på selvstendig grunnlag å kunne vurdere leveransen etter utkontrakteringsavtalene. Inngåelsen og oppfølgingen av utkontrakteringsavtaler bør innlemmes i foretakets system for risikostyring og internkontroll.

Finanstilsynet registrerte at Varig Orkla utkontrakterer arbeidsoppgaver i stort omfang, og understrekte i foreløpig rapport viktigheten av at det etableres et godt system for styring og kontroll med utkontraktert virksomhet. Foretaket oppga under tilsynet at det, i forbindelse med overgangen til samarbeidet med ny samarbeidspartner, gjennomgikk og vurderte risikoen ved utkontrakteringen av arbeidsoppgaver. Dette særlig med tanke på å oppnå tilstrekkelig uavhengighet til ny samarbeidspartner. Foretaket mener at oppfølging skjer kontinuerlig, og at oppfølgingsressursene er tilstrekkelige i et samarbeid på tvers av de tre Varigforetakene. Finanstilsynet registrerte at Varig Orkla ikke har hatt en ekstern gjennomgang av organiseringen av første og andre kontroll-linje, når det gjelder aktuaroppgavene, etter avtaleinngåelsen med ny samarbeidspartner, og ba i foreløpig rapport styret vurdere behovet for en slik gjennomgang.

Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at foretakets rutiner for kontroll av utkontrakterte oppgaver overordnet er tilstrekkelige, blant annet i forhold til foretakets størrelse og kompleksitet. Finanstilsynet oppfatter at styret med "størrelse og kompleksitet" mener at foretaket kun står risiko for forsikring mot brann og annen skade på eiendom og at foretaket har en liten organisasjon med en liten forsikringsportefølje. Finanstilsynet viser til at et forsikringsforetak uavhengig av størrelse og kompleksitet må ha styring og kontroll på utkontrakterte oppgaver. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket gjennomgår rutinene og vurderer om det er behov for mer detaljerte og konkrete oppfølgingsrutiner.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil vurdere, som et eget internrevisjonsprosjekt, å gjennomgå organiseringen av første og andre kontroll-linje for aktuaroppgavene, men at styret

vurderer det som hensiktsmessig å gjennomføre en slik gjennomgang etter at arbeidet med å beskrive prosessen for utarbeidelse og kontroll av solvensberegningene er slutført.

Finanstilsynet mener at Varig Orkla til dels har overlatt ansvaret for styringen av sin forsikringsrisiko til andre foretak og legger til grunn at Varig Orkla gjennom revisjonen av metodene for beregning av forsikringstekniske avsetninger, organiseringen av kontrollfunksjonene og en revidert avgrensning av ansvarsfordelingen i utkontraktingen av arbeidsoppgaver, sikrer tilfredsstillende kontroll av foretakets forsikringsrisiko. Finanstilsynet viser til at Varig Orkla har ansvaret for å etablere fungerende kontrollfunksjoner og følge opp at utkontrakterte oppgaver utføres tilfredsstillende. Foretaket må sikre at kontrollfunksjonene har tilstrekkelig tilgang og myndighet til å utføre sine oppgaver, også der hvor Varig Orkla har utkontraktert arbeidsoppgaver.

Melding om utkontrakting

Finanstilsynet registrerte at utkontraktingen av Solvens II-rapporteringer og Solvens II-beregninger ikke er meldt til Finanstilsynet. Meldeplikten til Finanstilsynet gjelder utkontrakting som er kritisk eller viktig for foretaket, se forskrift om meldeplikt ved utkontrakting av virksomhet mv. § 3. Finanstilsynet viste til at oppgaver som er sentrale for styring og kontroll av virksomheten som hovedregel skal meldes. Hvis foretaket er i tvil om oppgaver som skal utkontraktes er å anse som kritiske eller viktige, bør foretaket sende melding til Finanstilsynet, jf. Finanstilsynets rundskriv 7/2021. Finanstilsynet registrerte videre at utkontraktingen av etterlevelses- og risikostyringsfunksjonen ikke var meldt til Finanstilsynet. Finanstilsynet legger til grunn at avtaler om utkontrakting av oppgaver knyttet til lovfastsatte kontrollfunksjoner er å anse som kritiske eller viktige for foretakets virksomhet.

Finanstilsynet merker seg at styret tar Finanstilsynets tilbakemelding og henvisninger til etterretning, og at styret vil gjennomføre en risikovurdering i førstkommende styremøte og oversende utkontrakteringsmeldinger.

Kontrollfunksjoner i andrelinjen

Et forsikringsforetak skal ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for internrevisjon, risikostyring, aktuarfaglige oppgaver og etterlevelse av regelverk. Foretaket skal innlemme funksjonene og de tilknyttede rapporteringslinjene i organisasjonsstrukturen på en slik måte at den enkelte funksjon ikke er utsatt for innflytelse som kan påvirke dens evne til å utføre oppgavene på en objektiv og uavhengig måte. Etter Finanstilsynets oppfatning bør kontrollfunksjonene rendyrkes for å sikre tilstrekkelig uavhengighet fra utøvende funksjoner.

Ressurser og kompetanse i etterlevelses- og risikostyringsfunksjon

Finanstilsynet fikk opplyst under tilsynet at risikostyringsfunksjonen har ansvar for bl.a. prosess og utkast til ORSA-rapport, og for å kontrollere Solvens II-rapporteringene og Solvens II-beregningene. Finanstilsynet avdekket svakheter knyttet til ORSA-rapporten, betydelige feil i beregningen av solvenskapitalkravet og feil i Solvens II-rapporteringen. Finanstilsynet registrerte at etterlevelses- og risikostyringsfunksjonen ikke har tidligere erfaring med etterlevelse og risikostyring i forsikringsforetak. Finanstilsynet ba styret redegjøre for tiltak for å bedre foretakets andrelinjekontroll av etterlevelse og risikostyring.

Finanstilsynet tar til etterretning fra styrets redegjørelse at etterlevelses- og risikostyringsfunksjonen har deltatt i flere opplæringsprogram og at videre opplæring vil bli gitt i beregning av

forsikringstekniske avsetninger, i samarbeid med foretakets aktuarfunksjon, førstelinjeaktuarer hos den nye samarbeidspartneren samt utkontrakterte beregningsansvarlige aktuarer. Finanstilsynet tar også til etterretning at det utover dette er definert et eget utdanningsløp for funksjonen og at vedkommende har tilgang til nettverk og kompetansedeling via internrevisjonens halvårslige møter med små forsikringsforetak, at funksjonen deltar på faglige møter og seminarer der det er relevant, og at det er etablert jevnlig møter med ny samarbeidspartners etterlevels- og risikostyringsfunksjon. Finanstilsynet legger til grunn at styret løpende sikrer at funksjonen har tilstrekkelig ressurser og kompetanse.

1.1.3 Måling av risiko

Egenvurdering av risiko og solvens (ORSA)

ORSA-rapporten skal beskrive risikoene foretaket er utsatt for. Finanstilsynet registrerte at foretakets største risikoer er aksjerisiko og konsentrasjonsrisiko som hovedsakelig stammer fra Varig Orklas eksponering mot investeringer i unoterte aksjer. Finanstilsynet vurderte at dette burde komme tydeligere frem i ORSA-rapporten. Finanstilsynet registrerte at investeringene i unoterte aksjer ikke er omtalt under likviditetsrisiko. Finanstilsynet forventer at foretaket beskriver et helhetlig risikobilde i ORSA-rapporten. Finanstilsynet mente at risikoene knyttet til Varig Orklas investeringer i unoterte aksjer må omtales nærmere siden disse investeringene utgjør mesteparten av foretakets investeringer og hoveddelen av kapitalkravet for markedsrisiko. Finanstilsynet la til grunn at foretaket gjør flere vurderinger rundt de største risikoene i ORSA-rapporten.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret mener at styret og daglig leder har et bevisst forhold til foretakets aksje- og konsentrasjonsrisiko. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket har omtalt foretakets aksje- og konsentrasjonsrisiko nærmere i ORSA-rapporten for 2024 og merker seg styrets opplysning om at foretakets aksje- og konsentrasjonsrisiko er et tema i nær alle styremøter.

Nærmere om stresstester og scenarioanalyser

Finanstilsynet forventer at risikoene vurderes med et tilstrekkelig bredt spekter av stresstester og scenarioanalyser for å gi et tilstrekkelig grunnlag for vurdering av det samlede kapitalbehovet. Finanstilsynet vurderte at foretakets ORSA ikke ga et tilstrekkelig grunnlag for vurdering av foretakets kapitalbehov. Finanstilsynet la til grunn at foretaket utarbeider stresstester og scenarioanalyser knyttet til foretakets investeringer i unoterte aksjer i den kommende ORSA-rapporten. Finanstilsynet ba styret redegjøre for valg av scenarier og forutsetninger.

Finanstilsynet tar styrets redegjørelse til etterretning og merker seg at Varig Orkla i ORSA-rapporten for 2024 har utarbeidet flere stresstester og scenarioanalyser, herunder kombinerte scenarioer og stresstester og scenarioanalyser knyttet til investeringer i unoterte aksjer.

1.1.4 Overvåking og rapportering

Solvens II-beregninger og rapportering

Finanstilsynet oppdaget flere, dels graverende, feil i foretakets Solvens II-rapporteringer, samt i beregningen av markedsrisiko og forsikringsrisiko. Feilberegningen av solvenskapitalkravet for aksje- og konsentrasjonsrisiko knyttet til eksponering mot de direkte investeringene i unoterte aksjer, ble omtalt i et eget brev til foretaket. Finanstilsynet fremførte i foreløpig rapport en forventning om at solvensberegningene og Solvens-II rapporteringene er korrekte fremover.

Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at Varig Orkla i samarbeid med en ekstern oppdragstaker har gjennomgått alle relevante datapunkter og identifisert og rettet opp de avvik som ble funnet. Finanstilsynet tar styrets redegjørelse til etterretning og merker seg at Varig Orkla vil tilstrebe at solvensberegningene og Solvens II-rapporteringene er korrekte fremover og at foretaket har iverksatt tiltak for å sikre dette.

1.1.5 Uavhengig kontroll i tredje linje

Internrevisjonsfunksjonen

Finanstilsynet mener at valg av fokusområder for internrevisjonen bør være risikobasert. Finanstilsynet mente at internrevisors vurderinger av risiko som lå til grunn for forslag til revisjonsplan fremsto som generelle og lite foretaksspesifikke. Finanstilsynet kunne ikke se at foretakets største risiko (markedsrisiko) hadde vært vurdert for internrevisjonsgjennomgang, verken av internrevisor eller styret og daglig leder i Varig Orkla. Finanstilsynet viste til at Varig Orkla har en stor andel av sine investeringer i unoterte aksjer, og at flere elementer av markedsrisikoen i solvenskapitalberegningen var beregnet feil. Finanstilsynet ba styret redegjøre for valg av internrevisjonsprosjekter og risikovurderingene som var lagt til grunn for valgene.

Finanstilsynet tar styrets redegjørelse for valgte internrevisjonsprosjekter i 2022, 2023 og 2024 til etterretning, men det er fortsatt uklart for Finanstilsynet hvorfor foretaket ikke har gjennomført internrevisjonsgjennomgang av foretakets markedsrisiko. Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at styret ser behovet for en full gjennomgang av foretakets markedsrisiko.

Finanstilsynet registrerte at internrevisor gjennomgikk utkontraktering i 2022. Likevel avdekket Finanstilsynet betydelige svakheter knyttet til styring og kontroll med utkontraktert virksomhet. Under tilsynet opplyste foretaket at internrevisor ikke har gjennomgått utkontraktingen av Solvens II-rapporteringen og Solvens II-beregningen fordi Varig Orkla ikke anså disse oppgavene som utkontraktert. Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at internrevisor bør gjøre egne vurderinger av hva som er utkontrakterte oppgaver.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at detaljert testing av leveranser fra oppdragstakere, i gjennomgangen av utkontraktert virksomhet, ikke var en del av prosjektet. Styret opplyser at internrevisjonsfunksjon har konsentrert seg om rammeverk og oppsett av virksomheten. Finanstilsynet viser til at flere mangler skyldes organiseringen av utkontraktingen, medregnet manglende oversikt i foretaket over hvem som gjør hva og manglende kontakt mellom aktører. Finanstilsynet legger til grunn at internrevisjonsprosjekter legges opp slik at de kan gi nyttig informasjon til styret.

Finanstilsynet spurte i foreløpig rapport om styret hadde avtalt tilstrekkelig ressurser til internrevisjon og om samarbeidet på tvers av Varig-foretakene om internrevisjon forhindrer at det dekkes risikoer som er særegne for Varig Orkla.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret mener det er avsatt tilstrekkelige ressurser til internrevisjon og merker seg at styret årlig fastsetter type internrevisjonsprosjekter og ressursbehov basert på disse. Finanstilsynet registrerer at hvert av de tre foretakene mottar en egen internrevisjonsrapport og at internrevisors vurderinger er basert på felles intervjuer med daglig leder i de tre Varig-foretakene og foretaksspesifikk dokumentasjon. Styret svarer ikke på om samarbeidet

kan være til hinder for at også risikoer som er særegne for Varig Orkla dekkes. Finanstilsynet legger til grunn at styret jevnlig vurderer om internrevisjonssamarbeidet er dekkende for Varig Orklas behov.

1.2 Forsikringsområdet

1.2.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Overordnede retningslinjer

Ny samarbeidspartners retningslinjer adoptert som egne retningslinjer

Finanstilsynet merket seg at Varig Orkla har innført flere av ny samarbeidspartners overordnede retningslinjer som sine egne. Finanstilsynet kunne ikke se at det var referanser til Varig Orkla i noen av disse dokumentene og det kom ikke frem hva som eventuelt er særegent for Varig Orkla. Finanstilsynet viste til et eksempel på en foretaksspesifikk retningslinje hvor det var oppgitt noen avgrensninger til flere av ny samarbeidspartners policyer. Det vil si at policyer fra ny samarbeidspartner sammen med avgrensninger Varig Orkla hadde utarbeidet i andre dokumenter, gjaldt som Varig Orklas retningslinjer (policyer). Finanstilsynet spurte i foreløpig rapport om et slikt rammeverk for retningslinjer er egnet for å sikre god styring og kontroll.

Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at styret ser at Varig Orkla sitt eierskap til retningslinjer og rutiner kan tydeliggjøres bedre. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil gjennomgå alle retningslinjer og tilhørende referanser i forbindelse med revidering av foretakets styrende dokumenter.

Gjenforsikring

Finanstilsynet hadde spørsmål til foretakets gjenforsikringsprogram og fikk opplyst at foretakets gjenforsikringsprogram er "Excess of Loss" deknings inndelt i tre lag. Det første laget er en pool-ordning med de to andre Varig-foretakene, mens lag to og tre er gjenforsikring kjøpt ved hjelp av gjenforsikringsmegler som en felles gjenforsikringsordning med de to andre Varig-foretakene, og hvor også ny samarbeidspartner inngår i lag tre.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at dekningene i lag to og tre ikke er øremerket det enkelte forsikringsforetak. De foretakene med skader som treffer lag tre i programmet, dekkes prosentmessig likt og ved oppbrukt kapasitet vil ny gjenforsikring måtte bli kjøpt. Finanstilsynet tar til etterretning at styret mener at sannsynligheten for at kapasiteten blir brukt opp er neglisjerbar på grunn av størrelsen på gjenforsikringsdekningen, men Finanstilsynet mener at programmet bør gjennomgås av en uavhengig part, særlig med tanke på at dekningene er felles for flere foretak.

Finanstilsynet viser til at aktuarfunksjonen skal uttale seg om foretakets gjenforsikringsordninger er tilstrekkelige, jf. Solvens II-forskriften § 28 (2) h. Finanstilsynet har den 9. september 2024 fått ettersendt aktuarfunksjonens rapport for 2023 per mars 2024, og registrerer fra denne at aktuarfunksjonen ikke vurderte Varig Orklas gjenforsikringsprogram for 2023-2024 ("Ingen handlinger i 2023"). Finanstilsynet registrerer at aktuarfunksjonen uttalte seg om foretakets gjenforsikringsprogram i rapporten for 2022 og legger til grunn at gjenforsikringsprogrammet er tilnærmet uendret, men registrerer at aktuarfunksjonen hadde planer om å gjøre flere konkrete kontroller relatert til programmet i 2023 som ikke er utført. Finanstilsynet viser til at et uendret gjenforsikringsprogram, ikke nødvendigvis er tilstrekkelig fra et år til et annet. Finanstilsynet legger

til grunn at styret sikrer at aktuarfunksjonen årlig uttaler seg om foretakets gjenforsikringsprogram og i den forbindelse utfører nødvendige kontroller.

1.2.2 Organisering av ansvarsforhold

Kontrollfunksjonene

Aktuar i første linje

Foretaket har utkontraktert beregningene av foretakets forsikringstekniske avsetninger til to foretak, der det ene beregner erstatningsavsetningen og risikomargin, mens det andre beregner premieavsetningen. Finanstilsynet forventer at arbeidsfordelingen mellom foretakene, for vurdering og fastsettelse av forutsetninger og beregning av Solvens II-avsetninger er klart fastsatt for å sikre at alle forutsetninger og beregningssteg er forsvarlig ivaretatt. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret kommentere inntrykket av at feilberegninger, avdekket av aktuarfunksjonen, kunne vært avverget gjennom en bedre samordning av beregningene som utføres i første linje.

Finanstilsynet tar til etterretning fra styrets svar at foretaket, etter at det var avdekket svakheter i beregningene av foretakets forsikringstekniske avsetninger, har gjennomført flere tiltak for å sikre at forutsetningene og beregningene er av tilstrekkelig kvalitet og forsvarlig ivaretatt. Finanstilsynet merker seg at tiltakene blant annet innebærer tydeliggjøring av roller og ansvar ved beregning av de forsikringstekniske avsetningene, samt tettere dialog mellom foretaket, de to oppdragstakerforetakene (aktuar i førstelinje) og aktuarfunksjonen.

1.2.3 Måling av risiko

Beregning og validering av avsetninger

Det følger av aktuarrapporten for 2022 at foretaket bruker egne data i tillegg til et større datagrunnlag for beregning av tekniske avsetninger. Det var uklart for Finanstilsynet i hvilken grad foretaket bruker egne data for estimering av tekniske avsetninger. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvilke data som brukes og hvor lang datahistorikk som benyttes. Finanstilsynet ba videre styret opplyse om aktuarfunksjonen har hatt tilgang til hele datagrunnlaget som ble brukt i beregningen av forsikringstekniske avsetninger.

Finanstilsynet merker seg fra styrets redegjørelse at det er hele ny samarbeidspartners eiendomsforsikrings-portefølje som benyttes for å modellere avsetninger for skader som er inntruffet, men ikke rapportert (IBNR-avsetninger) og at disse dataene er inklusive Varig Orklas data. Finanstilsynet registrerer at aktuarene hos den nye samarbeidspartneren allokere Varig Orklas andel av IBNR-avsetningene etter erstatningsvolum (hvis dette er tilstrekkelig) eller premievolum, for å komme fram til foretakets andel av IBNR-avsetningene som er estimert for hele ny samarbeidspartners portefølje. Finanstilsynet merker seg at aktuarfunksjonen har tilgang på de samme dataene som ny samarbeidspartner bruker til modelleringen av IBNR-avsetningene for Varig Orkla.

Aktuarfunksjonen skal sammenligne estimater med historisk erfaring, jf. Solvens II-forskriften § 28 (2) (d). Etter Finanstilsynets vurdering er dette et av de viktigste verktøyene for vurdering av de forsikringstekniske avsetningene, spesielt i tilfeller med begrenset eller manglende datagrunnlag. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret kommentere at aktuarfunksjonen ikke har sammenlignet beste estimat med faktiske resultater i aktuarrapporten.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at aktuarfunksjonen mente at det i 2022 var for tidlig etter bytte av samarbeidspartner å sammenligne beste estimat med faktiske resultater, ettersom både beregningen var for nært opp til overtakelsen og at aktuar manglet tilstrekkelig historiske data til å sammenligne med faktiske resultater. Finanstilsynet tar til etterretning at aktuarfunksjonen i rapporten for 2023 har tatt inn en sammenligning av beste estimat med faktiske resultater, men registrerer at aktuarfunksjonen fortsatt mener det er for tidlig å trekke konklusjoner da det foreløpig bare er to årganger med avviklingsresultater tilgjengelig.

Finanstilsynet forsto det slik at Varig Orkla ikke har egen premie- og skadestatistikk for noen av forsikringsproduktene foretaket bærer risiko for. Det vil si at foretaket ikke har statistikk for sin agent- og forsikringsvirksomhet fra før ny samarbeidspartner.

Finanstilsynet merker seg imidlertid, fra styrets svar, at for det som gjelder brann og naturdekningen, har foretaket premie- og skadestatistikk fra tidligere samarbeidspartner. Styret opplyser at egen skadestatistikk fra før samarbeidet med ny samarbeidspartner ikke har vært brukt i beregningen av foretakets forsikringstekniske avsetninger.

Finanstilsynet mener at egen skadestatistikk burde vært brukt, i det minste for sammenligningsformål og validering av tekniske avsetninger. Finanstilsynet viser blant annet til at aktuarfunksjonen påpeker for korte tidsserier og vanskeligheter med å finne ut av modelleringen av IBNR-estimatene. Finanstilsynet er kritisk til at aktuarfunksjonen ikke har fått tilgang til eksisterende skadestatistikk som hadde gitt bedre muligheter til å sammenligne beste estimat med faktiske resultater og legger til grunn at foretakets aktuarer i både første og andre linje vil få tilgang til foretakets premie- og skadestatistikk fra tidligere samarbeidspartner.

Finanstilsynet ba styret kommentere aktuarfunksjonens anbefaling om at aktuarene i første linje dokumenterer sine analyser av faktisk utfall i 2023 sammenlignet med estimer utarbeidet ved utgangen av 2022. Behovet for en ny analyse forklares med at tidligere estimer ble gjennomført av tidligere samarbeidspartner, der samarbeidet ble faset ut.

Finanstilsynet tar til etterretning fra styrets svar at avviklingsresultater (sammenligning av beste estimat mot faktiske resultater) er innarbeidet både i leveransene fra aktuarene hos ny samarbeidspartner og i aktuarfunksjonens rapport for 2023.

Finanstilsynet forstod det slik at aktuarfunksjonen ikke hadde gjennomført en sensitivitetsanalyse av de viktigste forutsetninger, risikoer eller enkelte ekstreme observasjoner i beregning av tekniske avsetninger, som beskrevet i Artikkel 272 (1) (d) i kommisjonsforordningen (EU) 2015/35 som gjelder i henhold til Solvens II-forskriften § 53 (1). Det var uklart for Finanstilsynet hva aktuarfunksjonens valideringsaktiviteter knyttet til *"systematisk kontroll av vesentlige punkter i beregningsmetodene og vesentlige forutsetninger opp mot disse bestemmelsene"* innebærer i praksis. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvilke konkrete kvantitative metoder som ble brukt for å vurdere tilstrekkelighet av foretakets forsikringstekniske avsetninger.

Finanstilsynet registrerer at styret viser til aktuarfunksjonens rapport for 2023 for en nærmere redegjørelse for hvilke kvalitative vurderinger aktuarfunksjonen har gjort. Finanstilsynet merker seg fra rapporten at fordi skadefaktorene og premiefaktorene *"legges manuelt inn i nøkkeldataarket"*, er det *"veldig krevende for aktuarfunksjonen eller andre tredjeparter å følge IBNR fra modellering til*

IBNR-estimatene som faktisk benyttes, siden det ikke finnes noe tydelig spor fra modelleringen og til beregningen av IBNR". Finanstilsynet viser til at det er viktig at styret legger til rette for god styring av foretakets forsikringsrisiko, og legger til grunn at styret sørger for at valgt databruk og beregningsmetode lar seg dokumentere på en måte som ikke vanskeliggjør uavhengig kontroll.

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret kommentere hva aktuarfunksjonens konklusjon om at foretakets avsetninger er tilstrekkelige er basert på når tilstrekkelighet av datagrunnlaget ikke ble vurdert og sensitivitetsanalyse av enkelte antagelser ikke ble gjennomført. Det var videre uklart hvilke kvantitative metoder som ble anvendt for å vurdere nivået på de forsikringstekniske avsetningene og avsetninger for tidligere år når de ikke ble sammenlignet med historiske resultater.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at aktuarfunksjonens vurdering er basert på en kvalitativ gjennomgang av data, forutsetninger, metoder og modeller som foretaket benytter for å estimere de forsikringstekniske avsetningene. Finanstilsynet registrerer videre at styret viser til at en sammenligning av historiske resultater er tatt inn i aktuarfunksjonens rapport for 2023, men at aktuarfunksjonen ut over dette ikke har benyttet kvantitative metoder for vurderingen av de forsikringstekniske avsetningene i 2022 og 2023. Finanstilsynet merker seg at aktuarfunksjonen ikke har gjort sensitivitetsanalyser for 2023, men registrerer aktuarfunksjonens vurdering av at volumet, både på avsetningene og avviklingsgevinstene, er så små at én etteranmeldt storskade vil kunne endre resultatet fra avviklingsgevinst til avviklingstap.

I aktuarfunksjonens rapport for 2023 listes det oppgaver som faller under aktuarfunksjonens ansvar, men for flere oppgaver, blant annet vurdering av begrensninger knyttet til bruk av eksterne data, vurdering av usikkerheten i estimatene og vurdering av foretakets gjenforsikringsprogram, oppgis det *"Ingen handling"*. Det går fram av rapporten at aktuarfunksjonen har gjort få kontrollhandlinger. Finanstilsynet legger til grunn at styret sørger for at aktuarfunksjonen gjennomfører oppgaver nevnt i Artikkel 272 i kommisjonsforordningen (EU) 2015/35 og § 28 (2) i Solvens II-forskriften og utfører kontrollhandlinger nødvendig for å sikre at forsikringstekniske avsetningene er hensiktsmessige, særlig siden foretakets estimer for IBNR ikke er basert på rene egne skadedata.

Finanstilsynet registrerer at aktuarfunksjonen, på tross av forholdene nevnt over, vurderer at forsikringstekniske avsetningene kan legges til grunn for foretakets solvensbalanse. Aktuarfunksjonen kommenterer samtidig i aktuarrapporten for 2023 at *"Vår anbefaling her er gjort i lys av at foretaket har en svært solid solvensposisjon og at forsikringsporteføljen er liten sammenlignet med risiko og variabilitet i finansresultat."* Finanstilsynet viser til at foretakets solvenssituasjon og størrelsen på risikoen ikke bør kompensere for manglende helhetlig vurdering av data, antagelser og metoder samt kontroll av forsikringstekniske avsetninger med kvantitative metoder og andre oppgaver tiltenkt aktuarfunksjonen i tråd med Solvens II-regelverket.

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at aktuarfunksjonen, i aktuarrapporten for 2022, anbefalte fem tiltak for 2023 som etter Finanstilsynets vurdering er overordnede og lite konkrete. Etter Finanstilsynets vurdering var det lite samsvar mellom innholdet i aktuarrapporten og anbefalte tiltak.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at aktuarfunksjonen i sin rapport for 2023 har tilstrebet å gi konkrete anbefalinger og tiltak. Finanstilsynet forstår det slik at de foreslåtte anbefalingene om

etterprøving av sentrale forutsetninger og kvalitetssikring av forutsetninger for beregning av premieavsetninger er gitt med tanke på å forbedre/forenkle aktuarfunksjonens kontrollmuligheter.

1.2.4 Overvåking og rapportering

Forsikringstekniske avsetninger

Beregning av premieavsetningen

Beregningen av erstatningsavsetning og risikomargin er utkontraktert til ny samarbeidspartner, og beregningen av premieavsetning er utkontraktert til en annen oppdragstaker. Det fremsto for Finanstilsynet som at Varig Orkla, fordi grunnlaget for premieavsetningen rapporteres fra aktuaren hos samarbeidspartner til oppdragstaker, anser den beregningen oppdragstaker gjør som en rapporteringsoppgave. Finanstilsynet deler ikke dette synet, fordi oppdragstaker er den som slutfører beregningen. Samarbeidspartners aktuar fikk heller ikke den endelige beregningen av premieavsetningen til gjennomsyn før den rapportertes til Finanstilsynet. Organiseringen gjorde at ansvaret var delt, og Finanstilsynet vurderte at det bør tydeliggjøres hvem som har ansvaret for sluttproduktet. Finanstilsynet mener at første linje må være samkjørt i beregningen av de forsikringstekniske avsetningene.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i at det er fornuftig med en prosessbeskrivelse som viser hvem som skal utføre og kontrollere delberegningene før de godkjennes av foretaket. Finanstilsynet legger til grunn at prosessbeskrivelsen er under utarbeidelse og at den sikrer en bedre samkjøring av de ulike aktørenes arbeid i beregningen av de forsikringstekniske avsetningene.

Finanstilsynet registrerte at foretakets premieavsetning var negativ samtidig som foretakets drift ikke var lønnsom. Finanstilsynet fikk opplyst under tilsynet at premieavsetningen var negativ som følge av at kostnadsprosenten som inngår i beregningen var lavere enn foretakets faktiske kostnader. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvorfor kostnadsprosenten er satt lavere enn foretakets faktiske kostnadsprosent ved estimering av premieavsetning. Finanstilsynet ba styret også redegjøre for metoden og antagelser brukt ved beregning av premieavsetninger, blant annet om inngående og utgående kontantstrømmer, kostnadsprosent, skadeprosent og avgangsprosent som inngår i beregningen av premieavsetningen per 31. desember 2023.

Finanstilsynet registrerer at styret i sitt svar redegjør overordnet for kontantstrømmer tilknyttet premieavsetninger. Finanstilsynet trenger mer detaljert informasjon om foretakets beregning av tekniske avsetninger for å vurdere om den anvendte metoden er i tråd med Solvens II-regelverket og vil følge dette videre opp med foretaket. Finanstilsynets viser til aktuarfunksjonens konklusjon i aktuarrapporten for 2023 om feil i beregning av kostnader i premieavsetninger, anbefaling om videreutvikling av metoden og kvalitetssikring av sentrale forutsetninger knyttet til fremtidige kostnader.

Kontroll av forsikringstekniske avsetninger

Det fremsto for Finanstilsynet som at de ulike aktørene som beregner, kontrollerer og oversender Solvens II-tall til Finanstilsynet har lite kontakt med hverandre. Selv om første og andre linje skal være uavhengige funksjoner, så bør det være kontaktpunkter i prosessen. For eksempel er det naturlig at første linje ser resultatene av aktuarfunksjonens kontroll. Finanstilsynet mener at Varig Orkla bør utarbeide en foretaksspesifikk beskrivelse av hele prosessen for beregningen av de forsikringstekniske avsetningene, med en tydelig fordeling av ansvar og oppgaver for å sikre at alle

forutsetninger og beregningssteg er forsvarlig ivaretatt. En slik beskrivelse vil lette kontrollen og også være en nyttig beredskap ved eventuelle bytter av personer i første- eller andrelinjerollene.

Finanstilsynet merker seg at styret tar dette til etterretning og legger til grunn at Varig Orkla vil utarbeide en slik prosessbeskrivelse.

Finanstilsynet registrerte at verken internrevisjonen eller ekstern revisor hadde gjennomgått eller kontrollert Varig Orklas metode for beregning av de forsikringstekniske avsetningene etter at avtalen med ny samarbeidspartner ble inngått. Finanstilsynet ba styret vurdere behovet for ekstern gjennomgang av beregningene av de forsikringstekniske avsetningene, utover aktuarfunksjonens gjennomgang.

Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at det er igangsatt arbeid for å styrke kontrollen av disse beregningene gjennom blant annet at risikostyringsfunksjonen skal ha en detaljert etterkontroll av beregningene utført av oppdragstaker. Finanstilsynet registrerer også at styret vil innføre et tettere samarbeid med aktuar i første linje og risikostyringsfunksjonen, og legger til grunn at styret sikrer tilstrekkelig uavhengighet mellom utøvelsen av første- og andrelinjeoppgaver. Finanstilsynet tar til etterretning at aktuarfunksjonen, internrevisor og ekstern revisor vil få mulighet til å uttale seg om prosess og kontrollmetoder. Finanstilsynet merker seg videre at styret i løpet av året tar sikte på å beslutte om foretaket skal endre organiseringen av gjennomføringen av Solvens II-beregningene.

1.3 Kapitalforvaltningsområdet

1.3.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Kapitalforvaltningsstrategi

Forsvarlig kapitalforvaltning

Finanstilsynet registrerte at foretaket har investeringer i aktive eierfond, hvorav den største eksponeringen utgjør en betydelig andel av foretakets investeringer. Videre registrerte Finanstilsynet at denne eksponeringen medfører svært høy aksje- og konsentrasjonsrisiko ved beregningen av kapitalkravet for markedsrisiko. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret vurdere foretakets investering i lys av kravet til forsvarlig kapitalforvaltning i Finansforetaksloven § 13-10 (1).

Det fremgår av styrets svar at styret vurderer at investeringen er forsvarlig da øvrig tilgjengelig kapital er mer enn tilstrekkelig til å dekke foretakets forsikringsforpliktelser. Finanstilsynet viser til at kravet til forsvarlig kapitalforvaltning gjelder foretakets samlede eiendeler. Eiendelene skal være tilstrekkelig diversifisert for å unngå uheldige risikokonsentrasjoner, og investeringer i eiendeler utstedt av samme utsteder eller utstedere som tilhører samme gruppe skal være på et forsvarlig nivå. Finanstilsynet påpeker videre at eksponeringen mot verdipapirer som ikke omsettes i et regulert marked skal være på et forsvarlig nivå. Finanstilsynet registrerer at den største investeringen i ett aktivt eierfond per 31. desember 2023 utgjorde 55 prosent av foretakets investeringer inkludert kontantbeholdning. 61 prosent av investeringene er i unoterte aksjer (direkte og fond) og 90 prosent av dette utgjøres av én investering. Finanstilsynet vurderer at dette er en svært høy risiko-konsentrasjon. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål ved om foretakets kapitalforvaltning er forsvarlig.

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til saksgrunnlaget for foretakets seneste beslutning om kjøp av unoterte aksjer. Finanstilsynet påpekte at et slikt saksgrunnlag bør inneholde konkrete risikovurderinger, herunder vurderinger opp mot etablerte rammer og virkningen for den samlede investeringsporteføljen, selv om investeringen vurderes som strategisk for foretaket. Finanstilsynet kunne ikke se at likviditet, sikkerhet, risikospredning og inntjening inngikk i vurderingen av forsvarlighet, og anså ikke saksgrunnlaget som en tilstrekkelig risikovurdering gitt en allerede svært høy andel i aktive eierfond og planer om å vokse som medfører forhøyet kapitalbruk fremover.

Styret vurderer i sitt svar at foretaket har god solvenskapitaldekning og tilstrekkelig likviditet, og opplyser at styret hadde grundige drøftinger bl.a. om solvenskapitaldekning, risiko og likviditet. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning, men legger til grunn at foretaket utarbeider helhetlig og dokumenterte risikovurderinger selv om investeringen vurderes som strategisk for foretaket.

Investeringsrammer

Finanstilsynet registrerte fra Varig Orklas kapitalforvaltningsstrategi at rammen for en enkeltinvestering er satt til hele 75 prosent av totalporteføljen. Foretaket opplyste at det har utvidet rammen siden en verdiøkning i én investering i et aktivt eierfond, som foretaket anser som strategisk for virksomheten, ellers ville ha ført til et rammebrudd. Finanstilsynet påpekte at foretaket må fastsettes en forsvarlig ramme som er konsistent med styrets definerte risikotoleranse, og viste igjen til den store påvirkningen som investeringen har på solvenskapitaldekningen og dermed på foretakets virksomhet. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvilke analyser som lå til grunn for beslutningen om at rammen for enkeltinvesteringer er forsvarlig.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at det er styrets klare intensjon å sikre konsistens mellom styrets definerte risikotoleranse og det etablerte rammenivået. Styret opplyser at verdiøkningen skyldes en endring i regnskapsføring fra kostpris til virkelig verdi. Finanstilsynet kan ikke se at styret har gjort analyser av om rammen er forsvarlig. Finanstilsynet vurderer en ramme for en enkeltinvestering på hele 75 prosent av totalporteføljen, som en betydelig risikokonsentrasjon. Finanstilsynet stiller spørsmål ved om rammenivået er forsvarlig.

1.3.3 Måling av risiko

Verdivurdering av investeringer i aktive eierfond

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til mottatt dokumentasjon av verdsettelsen av en av foretakets investeringer i aktive eierfond, hvor det illustrertes at det er et stort spenn i verdivurderingen for dette foretaket, avhengig av hvilke forutsetninger som legges til grunn. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av usikkerheten i verdivurderingen og hvilken betydning dette har for Varig Orkla.

Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at det ikke er stor usikkerhet i verdivurderingen og viser til at verdivurderingen bekreftes ved at det er gjennomført emisjoner og salg i henhold til verdsettelsen.

Finanstilsynet legger til grunn at styret sikrer at det etableres hensiktsmessige prosesser og metoder for verdivurdering som sikrer god risikostyring, korrekte solvensberegninger og hensiktsmessig regnskapsinformasjon. Finanstilsynet påpeker at dette er spesielt viktig når det er store endringer og usikkerhet i finansmarkedene.

***

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets tilsynsrapport blir behandlet. Kopi av tilsynsrapporten bes sendt til valgt revisor.

For Finanstilsynet

Linn Therese Jørgensen
Fung. seksjonsleder

Hege M. Bogstrand
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

|